

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Nobili Viro Dvci Zaringiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

prænominato Regi nepoti tuo, debet illicitum judicari. Nos igitur & tuæ salutis & tuæ utilitati paterna volentes sollicitudine providere, quia secundum Prophetam debemus dissolvere colligationes impietatis & fasciculos deprimentes, juramentum hujusmodi, quantum ad hunc spectat articulum, tam à te quam ab iis qui pro te taliter juraverunt decernimus non servandum, serenitati tuæ per apostolica scripta mandantes quatenus eo penitus non obstante debitum illi subsidium & favorem impendas.

LITTERÆ QUORUNDAM Principum juvenum parti Philippi.

Epist. 61.

Sacrosancti Romane sedis summo & universali Pontifici, Dei gratia Magdeburgensis, Brementis Archiepiscopi, Vvarmationensis, Patavienensis, Ratisponensis, Constantiensis, Augustensis, Ektadensis, Havelbergensis, Brandeburgensis, Mitnenis, Nuemburgensis Episcopi, Babenbergensis electus, Fuldenis, Herseveldensis, Campidonensis Abbates, Rex Boemiarum, Dux Zaringie & rector Burgundiarum, Dux Saxoniarum, Dux Austriæ & Stiriarum, Dux Meranie, Turingie Langravius, Marchio Moraviae orientalis, Misensis, Brandeburgensis Marchiones, de Orlamund, de Summerfenberch, de Brenen, de Vvitin Comites, salutem & debitam in Christo reverentiam. Extrinsece non valet ratio, nec rudis simplicitas hoc potest credere, ut inde juris cuiusque surgat turbatio ubi juris soliditas permansit hæcenus inconvulsa. Quis tam duri etiam tamque perversi sensus extimer ut inde emanet superstitio ubi quiescere debet sanctitas? Divina enim ordinatione, non humano iudicio, pie & salubriter est provisum ut in urbe Romana, ubi olim erat caput superstitionis, illic quiesceret caput sanctitatis; & suppliciter omnibus est orandum ut ad extremitatem non recedatur principium, ne omega dicatur revolasse ad alpha. Non ergo sacrosanctæ Romanæ sedis sanctitas & cuncta pie fovens paternitas hoc sentire ullo modo nos permittit, ea que juri dissona & honestati contraria à Domino Prænestino vestre sanctitatis, ut ipse asserit, Legato in Romanorum Regis electione sunt indecenter nimium perpetrata, ut de vestre mixte prudentia prodierint conscientia, nec sanctissimam sancti coetus Cardinalium credimus hoc convenientiam accessisse. Quis enim huic similem audivit audaciam? Quis vix accedere potest testis fore hæcenus sic præsumptum, cum nec hoc testetur fabula, nec asserit res gesta, nec cuiusquam hoc edictis asseveret series? Vbinam legis, o summi Pontifices, ubi audistis, sancti patres, totius Ecclesiæ Cardinales, antecessores vestros vel eorum missos Romanorum Regum se electionibus immiscuisse, sic ut vel electorum personam gererent, vel ut cognitores electionis vires trutinarent? Respondendi instantiam vos credimus non habere. In Romanorum enim electione Pontificum hoc erat imperiale diademati reservatum, ut eam Romanorum Imperatorum auctoritate non accommodata ullatenus fieri non liceret. Imperialis verò munificencia, que cultum Dei semper ampliare studuit, & ejus Ecclesiam privilegiorum specialitate decorare curavit, hunc honoris titulum Dei Ecclesiæ reverenter remisit, quod constitutio primi Henrici evidenter explanat, cujus series hæc est: *Nullus missorum nostrorum cujuscunque impositionis argumentum in electione Romani Pontificis componere audent omnino prohibemus.* Si laicalis simplicitas bonum quod de jure habuit reverenter contempsit, sanctitas pontificalis ad bonum quod nunquam habuit quomodo manum ponit? Sed cum vestre sanctæ curi tamquam pie matris nos tangat opprobrium, cum ad Romani imperij sumus ascripti titulum, ejus injuriam cogimur non tacere. Vobis ergo superscriptorum Principum cum dolore aperit universitas quod Prænestinus Episcopus in Romanorum Regis electione contra omnem juris ordinem se ingerit, nec videre possumus cujus personam inculpabiliter se gerat. Gerit enim vel personam electoris, vel personam cognitoris. Si electoris, quomodo quaesivit opportunitatem qualiter arbitris absentibus mendaciam veritatem & crimine virtutem mutaret? Quomodo enim ea pars Principum

quam numerus ampliat, quam dignitas effert, injustè nimium est contempta? Et si cognitoris, hanc gestare non potuit. Romanorum enim Regis electio, si in se scissa fuerit, non est superior iudex cujus ipsa sententia integranda, sed eligentium voluntate spontanea consuenda. Mediator enim Dei & hominum homo Christus Iesus, actibus propriis & dignitatibus distinctis, officia potestatis utriusque discrevit; ut & Deo militans, minime se negotiis implicaret secularibus, ac vicissim non ille rebus divinis præsidere videretur qui esset negotiis secularibus implicatus. Sed si vos iudicem consentimini, factum hoc excusationem habere non potest. Vestrum enim in vos possumus exercere gladium, quia absente alia parte, sententia à iudice dicta nullam habeat firmitatem. Quid ergo prædicti Prænestini sententia in Ottone firmare potuit, cum nihil ante in eo factum sit? Nam quid erit aut quas vires habere poterit quod ab iis sit quod tenuior compescit numerus, quos minor comitatur auctoritas, quod partis alterius reddit absentia vitiosum? Contra eum ergo qui talia operatus est minus decentia velle se rigor exerceat, sit in eum tamen pie favens disciplina. Vobis enim, Pater sanctissime, insinuare decrevimus quia electionis nostræ vota in serenissimum Dominum nostrum Philippum Romanorum Regem & semper Augustum una voce, uno consensu contulimus, hoc spondentes, hoc firmiter promittentes, quod à vestra & Romanæ sedis obedientia non recedet, & cum Deo & vobis sua devotio reddet acceptum, & filialis cum timor imbuet, & defensoris eam strenuitas commendabit. Unde petimus ut veniente tempore & loco, sicut vestri officij est, unctionis ipsi beneficium non negetis.

Cap. Absente. 32 q. 9. Vide Innoc. 3. lib. 1. epist. 139.

NOBILI VIRO DVCI ZARINGIÆ.

Venerabilem fratrem nostrum Salzburgensem Archiepiscopum & dilectum filium Abbatem de Salem & nobilem virum Marchionem orientalem quorundam Principum nuntios ad sedem apostolicam destinatos benignè recepimus, & eis benevolam duximus audientiam indulgentiam. Litteras quoque quas per eos quidam nobiles Principes destinarunt diligenter perlegi fecimus, & quæ continebantur in eis notavimus universa. Inter cetera verò quæ dicti Principes per eandem nobis litteras intinarunt hac præcipue objectione sunt usi, dicentes quod venerabilis frater noster Prænestinus Episcopus apostolicæ sedis Legatus aut electoris gessit aut cognitoris personam; si electoris, in alienam messem miserat falcem suam, & electioni se ingerens, Principum derogaverat dignitati; si cognitoris, absente altera partium videtur perperam processisse, cum citata non fuerit, & ideo non debuerit contumax judicari. Verum nos, qui secundum apostolicæ servitutis officium sumus singulari in justitia debitores, sicut justitiam nostram ab aliis nolumus usurpari, sic jus Principum nobis nolumus vendicare. Unde illis Principibus jus & potestatem eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promovendum, recognoscimus ut debemus ad quos de jure ac antiqua consuetudine noscitur pertinere; præsertim cum ad eos jus & potestas hujusmodi ab apostolica sede pervenerit, quæ Romanum imperium in persona magnifici Karoli à Græcis transfudit in Germanos. Sed & Principes recognoscere debent, & utique recognoscunt, quod jus & auctoritas examinandi personam electam in Regem & promovendam in imperium ad nos spectat, qui eam inungimus, consecramus, & coronamus. Est enim regulariter & generaliter observatum, ut ad eum examinatio personæ pertineat ad quem impositio manus spectat. Num-

Epist. 62. Cap. Venerabilium. De elect.

*Rational. convenientiam

Vide lib. 3. Miscellaneor. nostror. pag. 490. & seqq.

Apud Baron. ad an. 1014 & 5. 7.

Tom. I.

Yyy

quid enim si Principes, non solum in discordia, sed etiam in concordia sacrilegum quemcumque vel excommunicatum in Regem, tyrannum vel fatuum, hæreticum eligerent aut paganum, nos inungere, consecrare, ac coronare hominem hujusmodi deberemus? Absit omnino. Objectio- ni ergo Principum respondentes asserimus quod Legatus noster Episcopus Prænstinus nec electoris gessit personam, juxta quod nobis per literas suas quidam Principum opponebant, utpote qui nec fecit aliquem eligi nec elegit, & sic electioni nequaquam se ingessit; nec cognitoris personam exhibuit, cum neutrius electionem, quoad factum eligentium, confirmandam duxerit aut etiam infirmam; & sic jus sibi Principum nullatenus usurpavit, aut venit contra illud. Exercuit autem denunciatoris officium; quia personam Ducis ejusdem denunciavit indignam, & personam Regis ipsius denunciavit idoneam quoad imperium obtinendum, non tam propter studia eligentium quam propter merita electorum; quamvis plures ex illis qui eligendi Regem in Imperatorem promovendum de jure ac consuetudine obtinent potestatem consensisse perhibeantur in ipsum Regem Ottonem, & ex eo quod fautores Philippi absentibus aliis & contemptis ipsum eligere præsumserunt, pateat eos perperam processisse; cum explorati sit juris quod electioni plus contemptus unius quam contradictio multorum obstat. Vnde quia privilegium meruerunt amittere qui permessa sibi abuti sunt potestate, videri non immerito potest quod injuria hujusmodi non obstante, ceteri uti potuerint jure suo. Et quoniam Dux prædictus nec ubi debuit nec à quo debuit coronam & unctionem accepit, memoratus verò Rex & ubi debuit, videlicet Aquisgrani, & à quo debuit, scilicet à venerabili fratre nostro Colonienſi Archiepiscopo, recepit utrumque, nos utique non Philippum, sed Ottonem reputamus & nominamus Regem, iustitia exigente. In reprobatione verò præfati Philippi Ducis Sueviæ, propter manifesta impedimenta personæ, non accusatione sed condemnatione potius fuit opus, quia non accusatione sed condemnatione indigent manifesta. Quod autem, cum in electione vota Principum dividuntur, post admonitionem & expectationem alteri partium favere possimus, maximè postquam à nobis unctio, consecratio, & coronatio postulantur, sicut utraque pars à nobis multoties postulavit, ex jure pater pariter & exemplo. Numquid enim si Principes admoniti & expectati vel non poterint vel noluerint convenire, apostolica sedes advocato & defensore carebit, eorumque culpa ipsi redundabit in pœnam? Sciunt autem Principes, & tua nobilitas non ignorat quod cum Lotharius & Conradus in discordia fuissent electi, Romanus Pontifex Lotharium coronavit, & imperium obtinuit coronatus, eodem Conrado tunc demum ad ejus gratiam redeunte. Nos ergo per nuntios Principum memoratos eos diximus commonendos ut sicut nos à juris ipsorum cessamus injuria, sic ipsi contra jus nostrum se nequaquam injuriosos ostendant, sed à præfato Duce iusto quidem à nobis iudicio reprobato recedant, & præfato Regi Ot-

toni non abnuant adherere; nisi tunc demum contra personam vel factum legitimum quid ab eis objectum fuerit & ostensum. Sunt enim notoria impedimenta Ducis Sueviæ, scilicet excommunicatio publica, perjurium manifestum, & persecutio divulgata, quam progenitores ejus & ipse præsumpserunt in apostolicam sedem & alias Ecclesias exercere. Fuit enim à bonæ memoriæ Celestino Papa prædecessore nostro propter invasionem & devastationem patrimonij beati Petri. commotione sæpe præmissa, publicè ac solemniter excommunicationis vinculo innodatus, cum in Tuscia moraretur. quod ipse postmodum recognovit, dum per nuntium suum ab ipso prædecessore nostro absolutionis beneficium postulavit, & postmodum à tunc Sutriano Episcopo, quem cum Abbate sancti Anastasij pro liberatione venerabilis fratris nostri Salernitani Archiepiscopi nos in Theutoniam miseramus, contra formam mandati nostri de facto solummodo, quia de jure non potuit, post suam electionem apud Vvarmatiam occultè se fecit absolvi. Vnde patet quod fuerit excommunicatus electus &c. ut supra in eundem modum quo scriptum est Principibus Alamanniæ usque sua temeritate venire. Vtrum verò dictum juramentum licitum fuerit an illicitum, & ideo servandum an non servandum extiterit, nemo sanæ mentis ignorat ad nostrum iudicium pertinere. Quod autem Philippus de genere persecutorum existat, Principes non credimus dubitare, cum Henricus &c. in eundem serò modum ut superius dictum est usque vivos in mare submergi, ad tuam & aliorum Principum credimus audientiam pervenisse. Insuper, si supradictus Dux, quod absit, imperium obtineret, libertas Principum in electione periret, & imperij obtinendi de cetero ceteris fiducia tolleretur. Nam si prout olim Fredericus Conrado & Henricus postmodum Frederico, sic nunc vel Fredericus Philippo vel Philippus Henrico succederet, videretur imperium non ex electione sed ex successione deberi. Præterea cum multi Principum ex imperio æquè sint nobiles & potentes, in eorum præjudicium rediret si non nisi de domo Ducum Sueviæ videretur aliquis ad imperium assumendus. Cum ergo nos scet à nostro proposito nulla penitus occasione possimus, sed in eo potius firmissimè persistamus, & tu nobis sæpe per literas tuas duxeris suggerendum ut eidem Duci nullatenus faveremus, nobilitatem tuam monemus & exhortamur in Domino & per apostolica scripta mandamus quatenus, sicut de gratia nostra confidis, & nos de tua devotione speramus, de cetero à præfato Duce Philippo recedas omnino, non obstante juramento si quod ei ratione regni fecisti, cum eo quantum ad obtinendum imperium reprobato, juramentum hujusmodi non debeat observari. Prædicto verò Regi Ottoni, quem nos concedente Domino ad coronam imperij disponimus evocare, patenter adhaereas & potenter; ut cum ei ad commotionem nostram adhaeris, inter primos gratiam & benevolentiam ejus obtinere præcipuè merearis. ad quod nos pro tuæ nobilitatis amore dabimus operam efficacem. Datum Laterani.

Vide supra
epist. 21.